

1 Korintiërs 15:49b: 'n Hortatief- of futurumlesing?

S P Botha

Universiteit van die Noorde: Qwaqwa-tak

Abstract

1 Corinthians 15:49b: A hortative or future reading?

The didactical context within chapter 15 of 1 Corinthians furnishes the reason why the publishers of the Greek New Testament and the majority of exegetes preferred the future textual variant *φορέσωμεν* in 1 Corinthians 15:49b instead of the hortative reading *φορέσωμεν* which enjoys stronger textual support. In addition to convincing text-critical arguments, discourse analytical and exegetical arguments can be put forward to show that even within the textual context the hortative reading makes good sense.

1. INLEIDING

Φορέσωμεν as alternatiewe lesing vir *φορέσομεν* (1 Kor 15:49) het die sterkste teksgesluienis, naamlik die proto-Aleksandryse p⁴⁶ en X, die latere Aleksandryse A, C, P, Ψ, 33, 81, 104, 326 en 1739, die Westerse D, F en G (vgl Metzger 1968:214, 216), die Jerusalemse K (vgl Metzger 1968:54, 141) en die oorweldigende meerderheid minuskels van die Bisantynse teksttipe, vertalings en kerkvaders en het dus ook geografies die wydste verspreiding. Nietemin is *φορέσωμεν* met sy mindere en swakkere teksgesluienes, naamlik die Aleksandryse B wat by Paulus minder betroubaar is weens Westerse elemente in die teks (vgl Metzger 1968:218) en die Aleksandryse I wat as teks nouer ooreenstem met X en A as met B (vgl Metzger 1968:54), asook enkele minuskels en vertalings, die lesing wat deur die uitgewers van die NA²⁶- en die UBS³-uitgawes van die Griekse teks van die Nuwe Testament en deur verreweg die meeste eksegete verkies word. Dit word gedoen om eksegetiese redes

omdat die didaktiese konteks hier nie 'n hortatief ($\phi\sigma\epsilon\omegaμεν$) is in die aoristos subjunktief) vra nie, maar 'n futurum indikatif ($\phi\sigma\epsilon\sigmaομεν$) (vgl bv Metzger 1975:569; Lenski 1963:729; Weiss 1910:377).

2. TEKSKRITIESE OORWEGINGS

Volgens Metzger (1968:207) is die kriteria wat die swaarste moet weeg by die beoordeeling van variante lesings, dié wat gebaseer is op die rekonstruksie van die geskiedenis van 'n variante lesing en moet die lesing gekies word wat die beste verklaring gee vir die ontstaan van die ander lesings. Wanneer hierdie beginsel in werking gestel word, is dit baie makliker om te verstaan waarom enkele teksgetuies, waaronder ook B, die hortatiële subjunktief sou verander na die futurum, naamlik omdat dit soveel beter inpas by die konteks van die diskouers. Dit is ook om dieselfde rede dat die uitgewers van die Griekse teks en die meerderheid eksegeute tans die futurum verkie. Dit is egter moeiliker om te begryp waarom verreweg die grootste meerderheid vroeë en ook betroubare teksgetuies die futurum wat so goed aansluit by die didaktiese konteks van verse 42-48, sou verander in 'n hortatiële subjunktief. Indien itasisme verantwoordelik was vir 'n foutiewe lesing (vgl ook Rom 5:1 – Robertson & Plummer 1911:375), is dit steeds makliker denkbaar dat die futurumlesing as fout iewers in die gang van tekskopiering ingesluip het en deur die enkele teksgetuies weerspieël sou word, as dat die vir die konteks veel moeiliker subjunktieflesing deur die meerderheid betroubare teksgetuies foutief aangehoor en gekopieer sou wees.

Afgesien van die bogegewe eksterne getuenis tel die reël van die sogenaamd moeiliker lesing by die interne getuenis in die guns van die subjunktieflesing as die groter waarskynlikheid. Hoewel die teenstrydige didaktiese konteks as intrinsieke waarskynlikheid (vgl Metzger 1968:210; Petzer 1990:221-223), soos reeds aangedui, 'n swaarwigtige argument is teen die hortatiële subjunktieflesing, sal by die eksegeste aangetoon word dat die subjunktieflesing glad nie 'n geheel onmoontlike en on-sinnige lesing is binne die teksverband wat wel 'n hortatiële element bevat vanaf vers 46 nie. Nietermin bly die oorwegende toon van die perikoop didakties en behou die bogenoemde argument insake die groter onwaarskynlikheid van 'n verandering deur kopieerders van die didaktiese futurumlesing na die hortatiële subjunktieflesing sy geldigheid. Die keuse vir die hortatiële lesing geniet wel ook 'n sekere aanhang onder eksegeute (vgl Fee 1987:794-795; Findlay 1980:939; Hering 1962:179; vgl ook Grosheide 1957:427 se middeweg-standpunt).

3. EKSEGETIESE OORWEGINGS

Die inhoud van die eerste Korintiërbrief kan gereduseer kan word tot twee hoofmotiewe wat die kerngedagte van die brief vorm, naamlik die *misstande in die gemeente* en *Paulus se reaksie daarteenoor* (vgl Botha 91:132-134). 'n Skematiese voorstelling van die kerngedagte of fokuspunt van die brief soos dit in die onderskeie perikope aangedui kan word (met uitsluiting van die seëngroete en danksegging onder perikope 1 en 2 en van Paulus se laaste versoek en groete onder perikope 10-13), sien soos volg daaruit:

KRUISDRA, IN NAVOLGING VAN JESUS CHRISTUS DIE GEKRUISIGDE,
MOET KOM IN DIE PLEK VAN DIE GEWAANDE HOOGMOEDIGE KENNIS
VAN GEMEENTELEDE, WAT GELEI HET TOT:

Perikoop 3 (1 Kor 1:10-4:16)

Verdeeldheid oor leiersfigure:

(Nee, nie nastreef van wêreldse wysheid en welsprekendheid nie, maar van Christus as die wysheid van God. Paulus en Apollos is slegs sy dienaars onder die kruis.)

Perikoop 4 (1 Kor 4:16-6:11)

Duld in gemeente van:

'n geval van gruwelike ontug

(Nee, verwyder persoon uit gemeente en reinig julle.)

&

hofsake teenoor medegelowiges

(Nee, ly eerder onreg.)

Perikoop 5 (1 Kor 6:12-7:40)

'n Goedpraat van seksuele omgang buite die huwelik
(Nee, julle liggeme behoort aan Christus en die Gees.)

&

vrae oor seksuele onthouding binne huwelik, en egskeiding
(Nee, nie onttrekking aan mekaar of egskeiding nie. Dit is egter beter om nie te trou of te hertrou nie ter wille van 'n ongedeelde toewyding aan die Here.)

Perikoop 6 (1 Kor 8:1-11:1)

Handhawing van reg tot eet van afgodsoffervleis en deelname
aan ceremonies in heidense tempels:

(Nee, doen afstand van regte ter wille van behoud van die swakke in geloof.
Paulius het afstand gedoen van sy regte [os op lewensoronderhoud] om soveel mense as moontlik te red.)

Perikoop 7 (1 Kor 11:2-34)

Miskenning van:
onderhorigheid van vrou aan haar man by byeenkomste
(Nee, dra 'n hoofbedekking as teken van onderhorigheid.)

&

betekenis van die liggaam van Christus by die Nagmaal
(Nee, toets eie gesindheid vooraf en wag vir mekaar.)

Perikoop 8 (1 Kor 12-14)

Gebruik van die genadegawes vir eie voordeel:

(Nee, liefde as grootste gawe vra dat al die gawes gebruik word tot opbou van die gemeente.)

Perikoop 9 (1 Kor 15)

Ontkenning van liggaamlike opstanding van die dooies:

(Nee, sonder die liggaamlike opstanding is alles tevergeefs.)

Bostaande skematische voorstelling van die twee motiewe, naamlik die misstande in die gemeente en Paulus se reaksie daarop kan vervolgens onder 'n enkele samevattende hoofgedagte tuisgebring word, naamlik:

Teenoor 'n hoogmoedige kennis en selfsoeke vereis navolging van die gekruisigde Christus selfprysgawe ter wille van die redding en opbou van ander en maak die opstanding van die dooies dat dié oopofferinge nie tevergeefs is nie.

Indien bogenoemde hoofgedagte weer verkort word tot 'n opskrif vir die hele brief, sou dit soos volg kon lui:

Die opstanding maak kruisdra ter wille van ander, eerder as selfsoeke, nie tevergeefs nie.

Die kolonverdeling van hoofstuk 15 (perikoop 9) sien soos volg daaruit:

Hoofstuk 15
Hoofstuk 15:1-11

Perikoop 9
Perikoop 9.1

- 1 ¹Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί,
τὸ εὐαγγέλιον,
- δ εύπγγελιούμην ὑμῖν,
 - δ καὶ παρελάθετε,
 - ἐν ᾧ καὶ ἐστίκατε,
 - δὶ' οὐ καὶ σύκεσθε.,
- τίνι λόγῳ εὐπγγελιούμην ὑμῖν,
- εἰ κατέχετε,
 - ἔκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε.

- 2 ³παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις,
δ καὶ παρέλαθον,,
- δτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἀμαρτιῶν
ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς,
 - καὶ δτι ἐτάφη,
 - καὶ δτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ
κατὰ τὰς γραφάς,
 - Σκαλ δτι ὥφθη Κηφᾶ,
 - εἴτα τοις δώδεκα·
 - δἐπειτα ὥφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπιαξ,
ἔξ ὧν οἱ πλείονες μένουσιν ἔως ἥρτι,
τινὲς δὲ ἐκομῆθησαν·
 - 7δεπειτα ὥφθη Ἰακώβῳ,
 - εἴτα τοις ἀποστόλοις πᾶσιν.
- 3 ⁸σχοτον δὲ πάντων ὠσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι ὥφθη κάμοι.
- 4 ⁹Ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ὀλάχιστος τῶν ἀποστόλων, δς οὐκ εἰμι
ἰκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίκα
τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ.
- 5 ¹⁰χάριτι δὲ θεοῦ εἰμι δ εἰμι,
- 6 καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη
- 7 ὅλλα περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα,
οὐκ ἐγὼ δὲ ὅλλα ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ [ἢ] σὺν ἐμοὶ
- 8 ¹¹εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὔτως κηρύσσομεν
καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.

Hoofstuk 15:12-34
Hoofstuk 15:12-19

Perikoop 9.2
Perikoop 9.2.1

- 9 12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται,
πᾶς λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινες ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν
οὐκ ἔστιν;
- 10 13 Εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν,
οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται·
- 11 14 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται,
 ↗ κενὸν ἄρα [καὶ] τὸ κτίρυγμα ἡμῶν,
 ↗ κενὴ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν,
 ↗ 15 εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ,
- ↳ ὅτι ἐμαρτυρόμεν κατὰ τοῦ θεοῦ
- ↳ ὅτι ἔγειρεν τὸν Χριστόν,
- ↳ διν οὐκ ἔγειρεν
 εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται.
- 12 16 Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται,
οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται·
- 13 17 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται,
 ↗ ματαία ἡ πίστις ὑμῶν,
 ↗ ἔτι ἔστε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν.
 ↗ 18 ἄρα καὶ οἱ κομψότερες ἐν Χριστῷ ἀπώλουντο.
- 14 19 Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἡλπικότες ἐσμὲν μόνον,
ἔλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν.

Hoofstuk 15:12-34
Hoofstuk 15:20-28

Perikoop 9.2
Perikoop 9.2.2

-
- 15 *20Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγίγερται ἐκ νεκρῶν,
ἀπαρχὴ τῶν κεκομημένων.*
- 16 *21έπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος,
καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν·*
- 17 *22ώσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν,
οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωποιηθήσονται*
- 18 *23ἔκαστος δὲ ἐν τῷ Ιδίῳ τάγματι·*
- 19 *ἀπαρχὴ Χριστός,*
- 20 *ἐπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ·*
- 21 *24είτα τὸ τέλος,
ὅταν παραδιδῷ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ,
ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν
καὶ πᾶσαν ἔξουσίαν καὶ δύναμιν.*
- 22 *25δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ὅχρι οὐθὶ^ν πάντας τοὺς ἔχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.*
- 23 *26ἔσχατος ἔχθρὸς καταργεῖται δὲ θάνατος·*
- 24 *27πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.*
- 25 *28ὅταν δὲ εἴηται ὅτι πάντα ὑποτέτακται,
δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα.*
- 26 *29ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα,
τότε [καὶ] αὐτὸς δὲ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι
αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα δὲ ὁ θεὸς [τὰ] πάντα ἐν πᾶσιν.*

Hoofstuk 15:12-34
Hoofstuk 15:29-32

Perikoop 9.2
Perikoop 9.2.3

-
- 27 *29Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαστίζόμενοι
ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ δὲν νεκροὶ οὐκ ἐγείρουνται,
τί καὶ βαστίζονται ὑπὲρ αὐτῶν;*
- 28 *30τί καὶ τὴν ημέραν κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν;*
- 29 *31καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω,
υὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν,
[ἀδελφοὶ] διν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦν τῷ κυρίῳ ἡμῶν.*
- 30 *32εὶ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ,
τί μοι τὸ ὄφελος;*
- 31 *33εὶ νεκροὶ οὐκ ἐγείρουνται, φάγωμεν καὶ πίωμεν,
αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν.*

Hoofstuk 15:12-34
Hoofstuk 15:33-34

Perikoop 9.2
Perikoop 9.2.4

-
- 33 μή πλαυδισθε·
 34 Φθείρουσιν ἡθη χρηστὰ δμυλίαι κακαῖ·
 35 ἐκπίψατε δικαίως·
 36 καὶ μὴ ἀμαρτάνετε,
 37 ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινες ἔχουσιν·
 38 πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.

Hoofstuk 15:35-49
Hoofstuk 15:15

Perikoop 9.3
Perikoop 9.3.1

-
- 39 Ἀλλὰ ἐρεῖ τις,
 39.1 Πῶς ἐγείρουνται οἱ νεκροί;
 39.2 ποιῶ δὲ σώματι ἔρχονται;

Hoofstuk 15:36-49
Hoofstuk 15:36-38

Perikoop 9.3.2
Perikoop 9.3.2.1

-
- 40 ἄφρων, σὺ δ σπείρεις οὐ ζωποιεῖται ἔαν μὴ ἀποθάνῃ·
 41 καὶ δ σπείρεις, σὺ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἢ τινος τῶν λοιπῶν·
 42 δὲ θεὸς διδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἡθέλησεν,
 43 καὶ ἐκάστῳ τῶν σπειρμάτων ίδιον σῶμα.

Hoofstuk 15:36-49
Hoofstuk 15:39-41

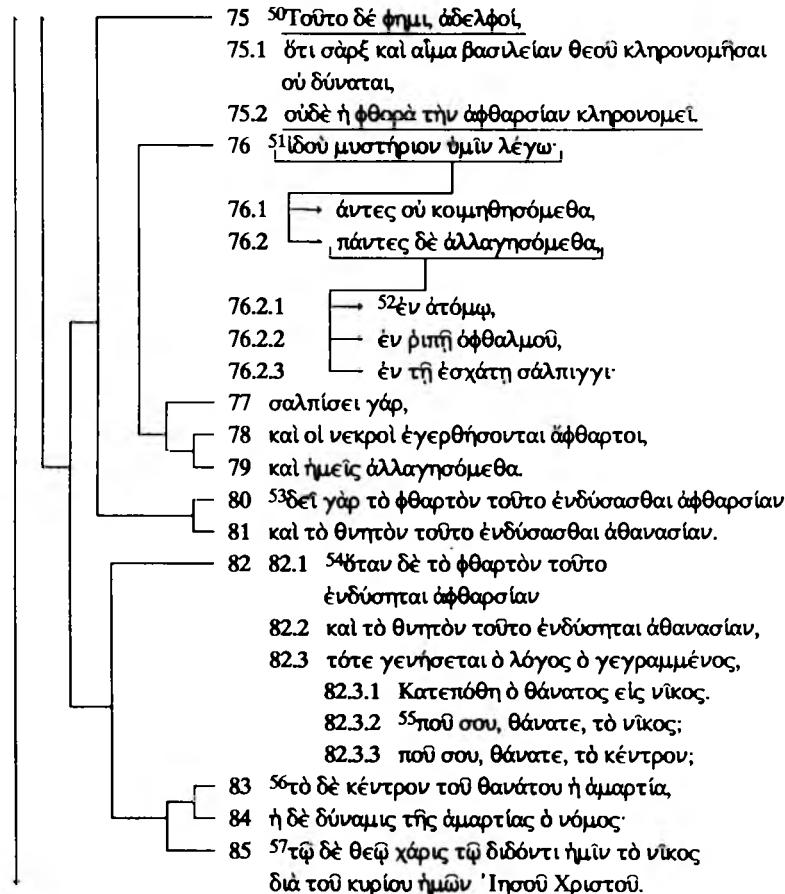
Perikoop 9.3.2
Perikoop 9.3.2.2

-
- 44 οὐ πᾶσα σάρξ ἢ αὐτὴ σάρξ,
 45 ἄλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων,
 46 ἄλλη δὲ σάρξ κτηνῶν,
 47 ἄλλη δὲ σάρξ πτηνῶν,
 48 ἄλλη δὲ ιχθύων.
 49 καὶ σώματα ἐπουράνια,
 50 καὶ σώματα ἐπίγεια·
 51 ἄλλὰ ἐτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα,
 52 ἐτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων.
 53 δόξα ἡλίου,
 54 καὶ ἄλλη δόξα σελήνης,
 55 καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων·
 56 ἀστήρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ.

Hoofstuk 15:36-49
Hoofstuk 15:42-49

Perikoop 9.3.2
Perikoop 9.3.2.3

-
- 57 ⁴²Οὔτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν.
 - 58 σπείρεται ἐν φθορῇ,
 - 59 ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ:
 - 60 ⁴³σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ,
 - 61 ἐγείρεται ἐν δόξῃ
 - 62 σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ,
 - 63 ἐγείρεται ἐν δυνάμει:
 - 64 ⁴⁴σπείρεται σῶμα ψυχικόν,
 - 65 ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν.
 - 66 εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν.
 - 67 ⁴⁵οὕτως καὶ γέγραπται,
67.1 Ὁ Εγένετο ὁ πρώτος ἄνθρωπος Ἄδαμ
εἰς ψυχὴν ζῶσαν
 - 67.2 ὁ ἔσχατος Ἄδαμ εἰς πνεῦμα ζωσποιοῦν.
 - 68 ⁴⁶ἄλλ' οὐ πρώτον τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν,
 - 69 ἔπειτα τὸ πνευματικόν.
 - 70 ⁴⁷ὁ πρώτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός,
 - 71 ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ.
 - 72 ⁴⁸οἰος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί,
 - 73 καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι·
 - 74 74.1 ⁴⁹καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν
τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ,
 - 74.2 φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.

Hoofstuk 15:50-57
Hoofstuk 15:50-57Perikoop 9.3.3
Perikoop 9.3.3.1

Hoofstuk 15:58

Perikoop 9.4

86 ⁵⁸Ωστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐδραῖοι γίνεσθε,
ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ
τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν
οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

Daar kan eksegetiese argumente, gebaseer op 'n ontleding van die diskfers, aangevoer word waarom die hortatiefvorm φορέωμεν nie totaal teenstrydig is met die oorkoepelende kolon 57 wat as 'n soort opskrif 'n nuwe subperikoop 9.3.2.3 inlei nie en ook nie met die oorwegend didaktiese konteks van die diskfers van hierdie subperikoop nie – 'n konteks waarbinne die futurum natuurlik *didakties* beter sou inpas as deel van die voortgaande onderrig en hier dan insake die toekomstige dra van die εἰκὼν van die hemelse mens.

Die volgende voorbeeld binne perikoop 9 toon ook 'n oorgang vanaf 'n meer onpersoonlike didaktiese diskfers na 'n meer persoonlike diskfers met 'n morele strekking: Perikoop 9.1 het 'n gedeelte met 'n persoonlike belydenis insake Paulus se (immorele) vervolging van die gemeente (kola 3-10). Ook perikoop 9.2.1 bevat twee oorgange vanaf die derde persoon in didaktiese gedeeltes na die tweede en eerste persoon in gedeeltes wat 'n persoonlike en morele toon laat hoor, naamlik die oorgang vanaf die derde persoon in kola 9-10 na die tweede en eerste persoon in kolon 11, en vanaf die derde persoon in kolon 12 na die tweede en eerste persoon in kola 13-14.

Perikoop 9.2.3 wat begin met die onpersoonlike derde persoon (kola 27-28) slaan ook oor na die eerste persoon (kola 29-32) en sluit met 'n dubbele hortatief (φορύψμεν en πλώμεν). Ook in perikoop 9.3.2.1 is daar ten spyte van die leerstellige gang van Paulus se betoog, 'n sterk persoonlike element in die vokatief ἄφρων en die tweedopersoonuitgange wat implisiet 'n vermaning tot Paulus se Korintiese lezers (hoorders) was om nie ook hierdie dwaasheid ten prooi te val nie (vgl Botha 1991:175-177, 259). Vanaf kolon 44 tot 73 gebruik Paulus uitsluitlik die derde persoon, maar by kolon 74 slaan hy oor na 'n dubbele gebruik van die eerste persoon wat 'n verdere aanduiding is van 'n verandering van die diskfers vanaf 'n meer onpersoonlik-objektiewe en didaktiese toon na 'n persoonlike toon waarin hy hom identifiseer met sy leser.

'n Verdere voorbeeld en argument vanuit die diskfers van Paulus in perikoop 9 ten gunste van 'n oorgang vanuit 'n oorwegend-didaktiese diskfers na 'n persoonlike en hortatiële diskfers en dus vir 'n hortatieflesing van komma 74.2, is die feit dat Paulus die hele onderafdeling (perikoop 9.3), sowel as die hele gedeelte oor die opstanding (perikoop 9), ook afsluit met 'n morele vermaning, naamlik dié van die laaste kolon (perikoop 9.4). Dit is verder in ooreenstemming met die morele toon van die hele perikoop 9 (binne 'n oorwegend-didaktiese diskfers) waarvan die hoofgedagte soos volg saamgevat kan word: Omdat God wel die dooies opwek (soos didakties aangetoon), daarom is die prediking van die apostels en die geloof en arbeid van die gemeente nie tevergeefs nie – moreel en hortatief gerig – (vgl Botha 1991:145-146). Dit is ook in ooreenstemming met die morele toon eie aan die hele

brief, waarvan die hoofgedagte soos volg saamgevat kan word: Teenoor 'n hoogmoedige kennis en selfsoeke vra navolging van die gekruisigde Christus selfprysgawe ter wille van die opbou en redding van ander en maak die opstanding van die dooies hierdie opofferinge nie tevergeefs nie (vgl Botha 1991:135).

Dit is dus duidelik dat binne die diskours van perikoop 9 as geheel 'n hortatief aan die einde van perikoop 9.3.2.3 nie strydig is met die gang van die diskours nie. Interessant is die feit dat ook die didaktiese onderrig aangaande die betekenis van Adam en Christus in Romeine 5:12-21 gevvolg word deur die sterk morele vermaning van Romeine 6.

4. GEVOLGTREKKING

Waar die hortatieflesing eksegeties glad nie onsinnig is binne sy tekstuele konteks nie, is daar myns insien nie voldoende rede om die veel swakker betwugde futurumlesing *φορέσωμεν* te verkies nie. Daarom is dit ook nie nodig dat, indien die subjunktieflesing *φορέσωμεν* wel gekies word, die betekenis daarvan as by benadering gelyk aan dié van 'n futurumlesing verstaan moet word nie (contra Weiss 1910:377; Grosheide 1957:427).

Indien die hortatieflesing dus as die korrekte aanvaar word, dan is dit redelik om te aanvaar dat Paulus inderdaad reeds vanaf vers 46 (kolon 68), toe hy oor-gegaan het tot meer algemene stellinge in verband met die geestelike en natuurlike bestaanwyse van die twee tipes en hulle 'nasate' (vgl Botha 1991:249), ook 'n morele betekenis aan sy onderrig geheg het en die oorgang na 'n hortatieflesing vir vers 49b (komma 74.2) voorberei het.

Die vermanende toon van die hortatieflesing *φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου* is nie bedoel om die lesers aan te moedig om nou reeds hulle hemelse verheerlike liggaamlike bestaanwyse te beoefen nie (vgl Fee 1987:795; contra Robertson & Plummer 1911:375). Dit is duidelik uit Paulus se argument in kolon 20 en in kola 76-79 dat die opstanding en die gepaardgaande verheerlike liggaamlike bestaanwyse eers by die wederkoms sal plaasvind. Die hortatieflesing word alleen sinvol en verstaanbaar indien dit gerig is op 'n teenswoordige handeling van die leser. Paulus rig dus 'n oproep tot sy lesers met die bedoeling dat daar 'n bepaalde wesensgelykheid moet wees ten opsigte van gedragswyse tussen die draers van die beeld (*εἰκόνων*) en die hemelse mens (vgl Botha 1991:262, 264-265). Dit moet geskied as hulle reaksie op die appèl wat hy rig. In hulle geestelike bestaanwyse, moet Paulus se lesers hulle lewe in ooreenstemming bring met die gedragswyse van Jesus wat as mens (die laaste Adam) op aarde kom lewe het.

Die verloëning van die opstanding, asook die vele misstande in die gemeente, waaraan Paulus se brief aan hulle te wye is, het die gevaar ingehou dat die lesers nie alleen teenswoordig ol ἐπουράνιοι is volgens die voorbeeld van τοῦ ἐπουρανίου nie, maar dit ook toekomstig nie sal wees nie. Ons vind dus ook hier 'n voorbeeld van Paulus se eskatologiese raamwerk wat as drievoudig gesien moet word, naamlik as *nog steeds, al reeds en nog nie*. Die lesers se lewenswyse word enersyds nog steeds bepaal deur hulle verhouding met Adam, sy sonde en dood, maar andersyds al reeds veel meer (Rom 5:17) deur die lewendmakende gees (nie Gees, dit wil sê Heilige Gees nie, vgl Botha 1991:244-245) van Christus, die laaste Adam wie se εἰκὼν hulle lewe nou beslissend stempel. Nietemin is hulle nog nie volkome wesensgelyk aan τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου nie. Daarom spoor Paulus sy lesers aan: 'Laat ons ook die beeld van die hemelse mens wees!' Die lesers het reeds deel aan die eskatologiese lewenswyse, is reeds ol ἐπουράνιοι, maar word terselfdertyd ook aangemoedig om dit te word. Indien daar dus onder die lesers van Paulus ol πνευματικοί was wat skuldig was aan 'n oorentoesiastiese siening van 'n teenswoordige opstandingslewe, kon hulle uit Paulus se vergelyking in vers 49 weet dat net soos hulle teenswoordig nog steeds in hulle lewenswyse beslissend bepaal word deur 'n sekere wesensgelykhed (sonde en dood) met ὁ χουκός, net so rus die verpligting op hulle om, ter wille van wat hulle as 'nasate' van ol ἐπουράνιοi moet wees, maar definitief nog nie volkome is nie, hulle lewe beslissend te laat bepaal deur 'n gedragsmatare wesensgelykhed aan sy lewenswyse.

Literatuurverwysings

- Botha, S P 1991. Opstanding, opstandingsliggaam en opstandingslewe volgens 1 Korintiërs 15:35-58: 'n Eksegetiese studie. DD-proefskrif, Universiteit van die Noorde.
- Fee, G D 19873. *The first epistle to the Corinthians*. Grand Rapids: Eerdmans. (NICNT.)
- Findlay, G G [1910] 1980. *St. Paul's first epistle to the Corinthians*. Grand Rapids: Eerdmans. (The expositor's Greek Testament.)
- Grosheide, F W 1957. *De eerste brief aan de kerk te Korinthe*. Kampen: Kok.
- Héring, J 1962. *The first epistle of saint Paul to the Corinthians*. London: The Epworth Press.
- Lenski, R C H 1963. *The interpretation of St. Paul's first and second epistles to the Corinthians*. Minneapolis: Augsburg.
- Metzger, B M 1968. *The text of the New Testament: Its transmission, corruption and restoration*. Oxford: Clarendon.

- Metzger, B M 1975. *A textual commentary on the Greek New Testament*. London: UBS.
- Petzer, K 1990. *Die teks van die Nuwe Testament: 'n Inleiding in die basiese aspekte van die teorie en praktyk van die tekskritiek van die Nuwe Testament*. Pretoria: Tydskrifafdeling van die Nederduitsch Hervormde Kerk. (HTS Supplementum 2.)
- Robertson, A & Plummer, A 1911. *A critical and exegetical commentary on the first epistle of St Paul to the Corinthians*. 2nd ed. Edinburgh: Clark. (ICC.)
- Weiss, J [1910] 1970. *Der erste Korintherbrief*. Göttingen: Vandenhoeck.